

Končno odobrenje

družbe
sv. Petra Klaverja
od sv. stolice.

S hvaležnim srcem do Boga, do sv. Duha javlja podpisana glavna voditeljica družbe sv. Petra Klaverja vsem dobrotnikom, članom in naročnikom, da je sedanji, slavnovladajoči sv. oče Pij X. 1. sušca t. l. končno odobril in potrdil družbo sv. Petra Klaverja.

To potrdilo se umevno razteza v prvi vrsti na zavod članic sv. Petra Klaverja in na organizacijo potem pa tudi na namen družbe, ki je, kakor znano, delati le za afrikanske misijone.

Z ozirom na kratko dobo obstanka družbe (ustanovljena leta 1894.), je ta končna odobritev posebna milost, in jo je mogoče le razlagati, da hoče božja Previdnost, da se izpreobrne Afrika in torej pospešuje dela, ki so potrebna pri tej izpreobrnitvi.

Da bi se naša družba, postavljena na najtrdnjšo podlago, na skalo Petra, vedno krepkeje razvijala v rešitev afrikanskih zamorcev! Da bi naši prijatelji, vzpodbujeni po tej izredni milosti od strani Kristusovega namestnika, ne samo ostali zvesti družbi, ampak da bi tudi podpirali njeno delovanje po svojih močeh!

Te Deum laudamus!

Rim, dne 26. malega travna 1910.

Marija Terezija Ledóchowska.

En dan med katehumeni v deželi Togo.

(Spisal P. F. Lauer, S. V. D.)

„Vsak začetek je težak“, tako je vzdihnil gotovo že marsikateri naših ljubih bralcev; tako pa mislijo tudi naši črni fantki, ki se morajo v šolah naših misijonarjev učiti ne le pisanja in čitanja v domačem zamorskem jeziku, marveč tudi v materinem jeziku misijonarjev. Francoski misijonarji uče svoje zamorčke francoskega, Portugizi portugalskega, Nemci pa nemškega jezika. To pa največ zato, ker se potem iz evropskih knjig lahko nauče marsičesa sami, kajti, zamorskih tiskanih knjig je le toliko, kolikor so jih priredili katoliški misijonarji.

„Vsak začetek je težak“, resničnost teh besed okusijo zlasti misijonarji v Afriki. Le redke so izjeme. Taka izjema se lahko imenuje misijonsko delo v Tahazi, ki se je šele pred enim letom pričelo, a kazalo koj mnogo uspeha tako, da je olajšan in oslajšan ves trud z mnogo radostjo nad dobrim napredkom.

Tamošnji katehumeni vidijo misijonarja vsak drugi teden le en dan pri sebi v Tahazi. Tokrat pa so morali čakati tri tedne zavoljo proščenja in zavoljo blagoslavljanja neke kapele. In še po treh tednih se je potovanje pripravljenega misijonarja odložilo še za en dan, ker je nastalo pristno afrikansko deževje. Ob morskem obrežju vodi iz Porto-Segura obrežna železnica, ki je dolga 43 km in odhaja iz tega mesta zarana ob 7. uri. Te železnice sem se poslužil, ker mi je bila tako prihranjena malone dve uri dolga težavna pot čez peščeno ravan. Na postaji Bodjome me je čakala cela tolpa nadepolnih dečakov, ki si žele šole, a kojih očetje pravijo, da je zidanje šole pretežavno opravilo. Z nekaterimi znanimi starci sem se zapletel v razgovor, tačas so se pa fantki med sabo malo pošalili in gledali, kako se vlada na železnici. Jedva je odpihal vlak, že so bili zopet pri svojih igrah kakor v dneh, ko šole ni.

Danes se igrajo dečki ribiče. Ker se pa še ne upajo kakor odraščenci na slabih čolnicah v morsko valovje, zato se vsedejo v vrste, kakor sedé veslarji v ladjah, se opirajo na majhna vesla, ki so jih sami izdelali ter se pomikajo v pesku naprej. Hlačice se jim pri tem prehudo ne poškodujejo, zato so matere docela mirne; sicer bi že pogodrnjale, kajti krpanje oblačil še jim dela dokaj preglavice. — Tako dobó fantki srečno veliko ribo. Nemara je njihov največji sovražnik „som“, ki jih plaši, kadar se kopljejo ob bregu. Neusmiljeno vlečejo zdaj soma naprej, dotlej, da fantek ne

pozabi svoje mutaste vloge kot riba ter vpije in kliče na vse grlo na pomoč; zdaj prihite starci in ga rešijo strašne sužnosti ribičev.

Od železniške proge vodi zdaj moja pot po trdnih tleh naprej. Zdaj bi se bil lahko poslužil svojega kolesa, a prej nisem mislil na to, da mi ga še mali poredneži med mojo odsotnostjo ugrabijo in s svojimi vajami docela pogube. — Tako sem bil obsojen k polurnemu potovanju po ozki rosni stezi.

V kraju Dake so se prav hitro zbrali fantki in dekllice pa tudi odraščencev ni primanjkovalo. Njih začasni učitelj, ki nima nobene plače, zna le za silo čitati katekizem in abecednik v domačem zamorskem jeziku; trudil se je pa tudi že več mesecev, da je naučil učence vsakdanje molitve in katekizem in vse ga spoštuje in imenuje svojega učitelja. Ko dovršim krščanski nauk pri teh, se napotim dalje. Dva dečka me čakata, da me prepeljeta s čolnom čez eno uro široko panogo jezera Togo. Velik mož me nese najprej na svojih močnih ramah čez močvirje precej časa, vsi drugi pa mi želé v slovó srečno pot. Neka starka prihiti za nami, da se tudi prepelje čez vodo na drugo stran, kar je le redkokdaj mogoče. Tisti dan je bilo valovje jezera dokaj mirno, da sem lahko med vožnjo zmolil svoj brevir. Dečka sta veselo veslala naprej z našim ozkim čolničkom in pri tem prepevala vesele pesmice. Starka bi pa kaj rada izvedela, kaj sta slišala dečka v šoli belega misijonarja. Foli, tako je bilo ime enemu mojih veslačev, ji začne na vsa usta praviti, kar si je zapomnil pri krščanskem nauku. Pripoveduje ubogi starki vsemogoče o Bogu, česar morebiti nikoli več v svoji vasici slišala ne bo. Tiho sem poslušal ter se veselil navdušenosti dečka,

Na drugem bregu leži vas Abobo, ki ima blizu 1500 prebivalcev. Ta kraj je vedno uporen, kadar pridejo do sem vladna naročila. Ljudi, ki bi morali za roboto delati cesto, so zvečine morali vojaki ujeti; kdor pa ni hotel po vladnem naročilu delati dvanajst dni pri popravi ceste, je moral plačati krog 6 kron.

Malikovalstvo ima tu še vso oblast in temu se mora tudi pripisati dejstvo, da se ljudje nočejo pokoriti vladi. V dvoriščih za malikovanje so bile uboge dekllice brez vsakega oblačila; našel sem tam navadno tudi nekaj docela popačenih mladeničev. Taki so seve zelo nesprejemljivi za krščanski nauk. Naša šola ima tam le 25 do 30 dečkov. Deklicam sploh ni mogoče hoditi v šolo. Odraščencev pa je malo pri krščanskem nauku ali katezezi.

Več nego tri ure sem porabil, da sem obiskal ljudi v poedinih bajtah. Bajtarji nikakor niso bili neprijazni in so me mnogokrat prosili zdravil. Našel sem kakih 30 ljudi, ki trpe za neko posebno gujnejsko glisto. To je črv, kakor nit tenak, ki se pod kožo premika in zvija dalje ter pripravlja ljudem velike bolečine. Ljudje, ki imajo te podkožne gliste, ne morejo včasih po delj časa ničesar delati. Videl sem marsikoga, ki mu je ta glista noge docela pohabila. Srečal sem tudi moža, ki je bil ves suh, a izpod kože so mu po vsem životu lukale take gliste. Bil je to pogled, ki je presunil človeško srce. Tudi vaški glavar je trpel za to nadlogo in le s strašnimi bolečinami se je mogel gibati. Ko sem mu svetoval, naj odpomore tej bolezni z urejevanjem dobrih studentcev ali vodnjakov, mi odgovori, da bi itak ponoči ljudje, ki imajo to glisto, zopet okužili slehern vodnjak. — Ko sem učil zvečer krščanski nauk, sem opazil več novih poslušalcev, drugo jutro je došlo tudi več novih učencev.

Eno uro odtod je vas Dekpo, kjer so često veliki sejmi, in sicer vsak peti dan. Tam imamo 25 učencev in tudi 10 deklic prihaja k verouku. K večernemu krščanskemu nauku so prišli tudi katehumeni, to so tisti, ki se pripravljajo za sv. krst; le malo jih je. Ob nedeljah se pridružijo poslušalcem tudi kupci iz sejma.

Tričetrt ure odtod je vas Kpogame. Tu malikovalstvo nima več tolikega vpliva. Zato prihaja mnogo deklic v šolo in mnogo odrasčencev je pri krščanskem nauku. Vnema za krščanstvo je med mladeniči in dekleti šele kratek čas, zato si še ne upam presoditi, koliko časa bode vztrajalo. Vendar jih je mnogo obljubilo, da hočejo prihajati redno h krščanskemu nauku.

V četrtek opoldne sem dospel v kraj Tahazi. Ta vas je pod glavarjem vasi Kpogame in ima le podglavarja, četudi je vas Tahazi večja od one vasi.

Komaj so me prebivalci zagledali, ko sem prihajal po hribčku navzdol, mi je vse hitelo nasproti in mi klicalo „dobrodošli“. To ljudstvo vrlo napreduje in hrepeni naprej. Imajo že zadrugo krojačev, ki šteje 15 zastopnikov. Naučili so se v domači vasi šivanja in znajo izdelovati navadno obleko. Vsak ima vsaj šivalni stroj na roko, tuptatam imajo tudi že kaj boljšega. Daleč naokrog oskrbujejo ti ljudje vse sejmove z oblačili. Polovica krojačev ima tudi vozno kolo, da lažje prihajajo na razne sejmove. Ob nedeljah, ko je konec božje službe, vidimo tudi prav pestro sliko.

Seznamek učencev šteje nad 120 imen dečkov, ki pa prihajajo šele po dovršenem poljskem delu redno iz treh

sosednjih vasi. Učitelj mi je poročal, da je imel ob jutrih po 80 učencev; 50–60 deklic ima v popoldanski šoli. 40 odraščencev se je dalo vpisati za pripravo na krst in se imenujejo od tedaj katehumeni. H katehumenom prištevamo pa tudi vse učence in učenke. Po trikrat na teden prihajajo zvečer k nauku in ob nedeljah k službi božji. Vedno jih skrbno nadzorujemo in preštejemo; kdor je površen ter čestokrat izostaja, tega zbrisemo iz zapisnika, dokler ni zopet reden in priden obiskovalec.

Danes popoldne sem se namenil predvsem obiskati katehumene, da jih bolje spoznam. Vsi si štejejo v čast, ako jih obišče misijonar. Pa tudi drugi ga pozdravljajo že od daleč. O tej priložnosti sem našel tudi dve smrtnobolni ženi, ki sta bili že mnogo slišali po svojih hčerah o ljubezni božji. Skušal sem dostaviti, kar je manjkalo pouka, da ju tako pripravim za sv. krst. Pouk je nekoliko olajšan s tem, da imajo tukajšnji zamorci nekatere očitne besede o Bogu, ki jih govore brez pravega umevanja. Teh besed jih spominjam ter dobim v kratkem tako dobre odgovore, da sem celo osivele starke lahko krstil po kratkem pouku, ako sem videl, da se jim smrt bliža.

Zvečer je najugodnejši čas za krščanski nauk. Ko solnce zahaja krog 6. ure, prihajajo ljudje s polja, ki ga imenujejo farme; na glavi nosijo v jerbaščku, ki je spleten iz palmovih listov, močan nož in sekuro s kratkim toporiščem; edino to dvojno orodje jim služi pri obdelovanju polja. Redno si zvečer umijejo ves život, najsi jim je tudi prinašati vodo pol ure daleč; seve nimajo novodobne — kopalnice, a zadošča jim ograjen prostor, ki je obdan s spletenimi odejami. Po umivanju večerjajo.

Ob polu 9. uri leti eden krog in krog ter krepko vihti šolski zvonček, da se zbero učenci k šolskemu pouku. Najprej ponove poglavje o zakramentih, drug drugega izprašujejo, jaz pa dostavljam razlaganje. Pol ure pozneje so došli tudi učenci iz oddaljenih hiš in katehumeni. Zdaj sem pa bil v veliki nadlogi; kje vzeti prostora za več nego 200 oseb? Učitelj se resno trudi, da jih stisne čimdalje bolj, toda kmalu se tudi tu ne da nič več doseči. Zato povabim ostale, naj se postavijo ob obeh straneh oltarja. Vendar mora ostati velika množica še pred obema durmi, kar je tem ložje, ker v Afriki še nimamo policijskih predpisov, ali se naj odpro vrata na zunaj ali na znotraj. Nekaj poslušalcev se je postavilo pod odprta okna, nekaj jih pa sedlo med odprta okna, ki nimajo ne šip, ne velike višine; torej se mi ni treba bati, da bi se kaj polomilo, ali da bi se kdo po-

nesrečil, ako bi zdrknil k tlom, kadar bi ga morda zaspanec premagal. Ko je bilo kolikortoliko vse urejeno, smo začeli večerno molitev, ki se je menjavala s petjem. Tokrat je bilo petje že milejše nego prvič; tedaj so vpili tako na vso moč, da sem bil resno v skrbeh, ali se ne poruši naša ilovnata koča.

Potem sem razlagal apostolsko vero; bilo je to deloma že ponovitev tega, kar smo se učili poprej.

Mir, ki je vladal vkljub toliki gnječi, je bil vreden občudovanja. Le tuptam se je slišal udarec, ki je bil namenjen strašnim afrikanskim muham, katere imenujejo moskvitos.

Ob 10. uri sem končal svoje delo in čuditi sem se moral vrlim katehumenom, ki so po toli trudapolnem delu na polju še pozno v noč in v toliki gnječi poslušali z vso pozornostjo pouk.

Ko so se bili razšli, sem poiskal sobico, ki je tik šole zame pripravljena. Meri sicer le tri metre v dolžino in ravno toliko v širino. Zaprl sem vrata, ker sem bil zadnjič našel kačo zraven stola, na katerem sem sedel. Komaj sem se vlegel, ko prišumi nebroj moskvitos k meni. Take godbe še vseh enajst let nisem slišal, kar bivam v Afriki. Mreža, ki je bila nad posteljo razpeta, me je sicer varovala sitnih nadležnežev, a če sem prišel z roko ali nogo preblizu mreže, so me mrčesa neusmiljeno zbadala, da sem se često zbudil.

Drugo jutro je bilo ob 6. uri že nad 150 ljudi pri sv. maši. Praznik presv. Srca Jezusovega smo morali obhajati prav skromno. Preprosta miza je bila oltar; v miznici so bili mašni plašč in druge mašne potrebščine.

Nek katehumen je kupil nekje tri slike in jih, kakor je znal, djal v okvir, potem pa obesil v okrasek za oltar na steno. Okvir je bil tako čuden, da mi res ni bil všeč; a mislil sem, menda je že po okusu zamorčkov, zato sem jih pustil viseti, kakor jih je bil katehumen priredil. Seve so viseli brez pravega reda in brez prave razvrstitve. A kako jih hočem obesiti bolje, saj bi ne mogel niti dobiti žrebja po vseh sosednjih kočah ne. — Med daritvijo sv. maše so molili v dveh skupinah glasno se menjaje in odgovarjaje; molitve so znali posebno dobro, skrbno so se jih bili naučili.

Potem sem jih poučil o molitvi sploh. Deklice in odrasli katehumi so zapustili prostor in začel se je šolski pouk.

Učil sem jih verouka, domačega jezika, računstva, potem še nemščine in petja. Nekateri učenci so žalibog toli revni, da si niso mogli kupiti niti knjig, niti pisalnega orodja; bati

se je, da jim bo vsled tega minilo veselje za uk. Ob 11. uri je bil prvi slovesni krst dveh otrok, kojih starši so katehumeni. Učencem sem bil dovolil, naj gredo domov; a vsi so hoteli ostati pri krstu navzoči. Obiskal sem še dva bolnika, potem sem dospel do stanovanja učitelja. Njegova žena je bila ravnokar pripravila kosilo. Bil je petek in ribe niso mogli dobiti; zato sem imel trd post. Naredila je omake, in pohvalil sem jo, ker ji ni primešala toliko množino štupe, kakor imajo to domačini v navadi.

Ob dveh sem bil zopet na potu. Namenil sem se pol do en in pol ure daleč v vasi Came, Kadjame in Agome. Katehumeni so bili pota oznažili trave, ker so bili glavariji za pota zanikarni. V travi je bilo namreč skrivališče kač. Zdaj se pa katehumenom ni bilo treba bati, da bi jih na nočnem potu pičile kače.

Ko sem odhajal, je pridirjala za mano množica poslancev, ki so me prosili, naj jim vendar pošljem dežja. Pritoževali so se mi, koliko denarja so že znosili čarovniku Fongbe, celo najrevnejši so morali prispevati, a neusmiljeni Fongbe še vedno zadržuje dež in turščica bo kmalu omagala na polju in docela vničena. Voljno so me poslušali, ko sem jim pojasnjeval, kako jih čarovnik goljufa in za nos vodi. Odzdaj naprej se hočejo obračati s prošnjami k pravemu Bogu.

Ves drugačen je bil glavari vasi Kpogame, ki se je bil obrnil z isto prošnjo name. Tudi on je bil zbiral med vaščani denar za čarovnika; najbrž pri tem tudi nase ni bil pozabil. Zdaj pa je bil nevoljen, ko sem rekel, da čarovnik nima moči do dežja. Zaman sem mu pravil, kako celo stari zamorci govore, da so v božjih rokah, ne pa v rokah Fongbe-čarovnikov. — Vlada kaznuje zelo strogo take goljufije, a ne izve slednjikrat zanje. Tu sem zopet spoznal, da so malikovalci sovražniki ljudstva, ker iščejo le lastni dobiček ter povrh pogube npravnost svojih domačinov.

V vseh treh krajih sem imel krščanski nauk na malih javnih trgih; povsod sem imel mnogo poslušalcev. Slišali so, da nameravam priti k njim, zato so hiteli nekoliko prej s polja domov. V svojem govoru sem se predvsem spomnil besed in govoric, ki so jih domačini slišali od svojih pradedov in ki jih rabijo često, ne da bi jih prav umeli. „Mavu“ jih je ustvaril (to je tisti, ki ga ni večjega, ne višjega, ne mogočnejšega), „Mavu te bo videl“, „Ako bo Mavu po volji“, „šli bodemo k Mavu“ — tako govore zamorci v teh krajih. Slišal sem tudi, kako so sorodniki ranjkih govorili „On je pri Mavu“, ali „Mavu ga je v svoje stanovanje odvedel“ — hoteč reči, da je umrl.

Ko sem začel z besedami njihovih prednikov, jim je bilo to zelo všeč; poslušali so me z veliko pozornostjo in h koncu bili veseli, da vedó, kaj pomenijo te besede, ako jih izgovoré.

Nato sem jih povabil h krščanskemu nauku in upam, da jih bo mnogo držalo dano mi besedo. Četudi je naša šola že pretesna, vendar vem, da si bo dobri učitelj vedel pomagati.

Tudi sem mu dal navodila, kako bode imel po dvakrat katehezo ali krščanski nauk. O luninem svitu sem često imel krščanski nauk kar na prostem.

Ljubi čitatelji morda mislijo, za takih 400 oseb bi pa le kazalo, da se sezida kapelica, sosebno, ko prihajajo tudi starčki in bi prihajali še ložje in v večjem številu, ako bi se upali iti v toliko gnječo. A take misli še me ne navdajajo. Pred vsem bomo morali v mestu Togo sezidati cerkev sv. Duha in mislim, da bodo še minula tri leta, preden dobimo potrebnih 8—10.000 kronic za to svetišče. Predvsem sem se potrudil, da pridobim glavarje za zidanje velike šole. Tu imamo le eno težkočo; vsak glavar želi, da bi bila šola v njegovi vasi. Zato sem bil zvečer ob 7. uri še enkrat pri nadglavarju v Kpogame, naj se vendar pridruži mojemu načrtu. Nadejam se, da do prihodnjic ne najdem novih ovir. Pri večernem krščanskem nauku sem tu imel nad 100 poslušalcev, ki hočejo vsi priti tudi v prihodnje.

V soboto zarana sem se vrnil zopet h glavni postaji. Bil sem poln sladke nade za prihodnost in poln zahvale do Boga za vse, kar sem bil do zdaj dosegel.

Skupno število predmetov, ki so se poslali misijonom v letu 1909.

Po dobrotljivosti dobrotnikov smo zamogli v letu 1909. v 61 pošiljativah (77 zabojev in 36 zavojev) poslati sledeče predmete v vrednosti okoli 27.000 K v Afriko.

Cerkvene posode: 2 prenesljiva oltarja, 1 kovinast tabernakelj, 1 tabern. nastavek, 6 monštranc, 8 kelhov, 4 ciborije, 4 pare mašnih vrčkov, 5 kadirnic in ladjic, 8 večnih luči, 4 mašne zvončke, 1 posoda za sv. olje, 1 škropilnik, 16 parov oltarnih svečnikov, 18 različnih svetilnikov, 1 tablico za kanon, 3 oltarne križe, 1 monštranca za relikvije, 2 misala, 1 mašni pult, 1 križ za procesijo, 2 križeva pota.

Mašna oblačila: 1 popolno procesijo, in sicer: 1 nebo, 2 bandera, 1 plašč z 2 dalmatikama, 1 večerni plašč, 1 ogrinjalo pri blagoslovu; 72 popolnih mašnih oblačil, 4 večerne plašče, 2 dalmatiki, 11 ogrinjal

pri blagoslovu, 28 plaščkov za ciborij, 58 stol, 15 rdečih oblačile za strežnike, 6 biretov, 4 zakrist. zvončke, 20 burz za previdenje, 8 burz pri blagoslovu, 4 preproge.

Mašno perilo: 52 alb, 64 korokov, 26 sraje za strežnike, 86 nadramnic, 65 pasov, 175 palijev, 182 korporalijev, 296 purifikatorijev, 178 umivalnih rut, 85 oltarnih rut, 12 oltarnih pogrinjal, 14 spodnjih oltarnih rut, 22 obrisač, 18 obhajilnih prtov, 38 ovratnikov za stole, 56 prtov za zakristije, 28 antependijev, 48 raznih oltarnih čipk, 16 pogrinjal za oltarne mizice, itd.

Svetinje: 4 velike in okoli 350 manjših stoječih in visečih križev, 3 praške Jezuščke, 1 N. lj. G. presv. srca, okoli 120 majhnih kipov, 1 jaslice, 1 sv. družino, 18 posod za blagoslovljeno vodo, okoli 22.550 rožnih venecov, 1850 škapulirjev, svetinjic, križcev, 32 velikih in majhnih oljnatih slik, majhne podobice, itd.

Obleka: okoli 1150 oblek za zamorce, 68 belih krstnih oblek, razna oblačila, suknje, jopice, predpasnike, posteljno in mizno perilo, srajce, hlače, robece, rute, otroško perilo, zagrinjala, nogavice, pogrinjala, veliko suknjā in čipk, itd.

Glasbeno orodje: 1 harmonij, 1 ariston, ustno harmoniko, itd.

Šivalno in pisalno orodje: 1 šivalni stroj.

Hišno in kuhinjsko orodje:

Različno: 1 teleskop, 2 kolesi, 2 uri, razna zdravila, obveze, razno kirurško orodje, rokodelsko orodje, očala, žepne nože, konzerve in suho sadje, itd.

Knjige: Iz naše misijonske tiskarne so se poslale sledeče knjige v Afriko: 1225 izvodov velikega katekizma v hivaramskem jeziku za apostolski vikariat v Francoskem Kongu, 3110 izvodov katekizma v kiswahelimskem jeziku, 1500 katekizmov v kišagskem jeziku za apostolski vikariat Bagomoyo in 930 izvodov zgodb sv. pisma v ki-nyanja-jeziku za apostolski vikariat Shiré.

Kratka misijonska poročila.

Iz bogamojskega vikarijata. V urški deželi se je ustanovila nova misijonska postaja, obstoječa iz cerkvice (24 m dolga in 8 m široka) in misijonske hiše; seveda je še vse preprosto in skromno. Okoli 90 zamorcev je že sprejelo krščansko vero, 50 stark pa se pripravlja na sv. krst. Kmalu pridejo tja sestre Dragocene Krvi. Manjka večinoma še vsega, zlasti pa zvona, ki bi klical ljudi.

V Pare-ju je poučevalo šest katehistov okoli 800 otrok. Tudi tukaj hočemo ustanoviti misijonsko postajo, naj stane kolikor hoče; ne bojimo se ne truda, ne žrtev. Vse ljud-

stvo je pripravljeno, da se da poučevati. Mohamedanci in protestanti različnih sekt ne zaostajajo kar se tiče marljivosti nikakor za nami, in imajo mnogo več sredstev na razpolago kakor mi.

O. Mayr nam piše 4. kimavca, da je zapustil Pieter-Maritzburg ter se podal na misijonsko delovanje med Manjkanke. Z velikim trudom je sestavljal slovnico njihovega jezika, ki je precej podoben govornici Cullov. Mladina je zelo ukaželjna in krščanstvu naklonjena. Šolo obiskuje že 160 otrok. Podpirajmo tedaj o. Mayr-ja, ki je po rodu Avstrijec, z molitvijo in miloščinami.

Iz dnevnika glavne voditeljice družbe sv. Petra Klaverja.

Rim: 19. sušca. Praznik sv. Jožefa. To je dan, ki je poln posebnih spominov in še osobito letos prav posebno drag, ker tudi mi pripisujemo dobremu sv. Jožefu pomoč, da se je v prvih dneh njemu posvečenega meseca končno odobrila naša družba. Vrhutega pa še god svetega Očeta! Kakor vsako leto smo tudi letos odposlali brzojavko v Vatikan. — Kakor poročajo časopisi, je sprejel danes dopoldan sv. Oče čestitke vseh kardinalov, ki bivajo v Rimu. „Corriere d' Italia“ piše o tem dogodku sledeče: Ko so se kardinali v zasebni knjižnici zbrali, drug za drugim poljubili prstan sv. Očetu ter mu svoje želje izrazili, jim veli sv. Oče vsesti se na stole, ki so bili v krogu postavljeni in zdaj se je razvil zaupljiv razgovor. Ko se je sv. Oče o tem in onem razgovarjal, je prišel tudi na tolažljiva poročila, ki prihajajo neprenehoma iz misijonov v poganskih deželah in katera svedočijo rimski stolici, da napreduje v teh daljnih krajih vera ter tako odškoduje sv. Cerkev za žalost in nadloge, katere ji pripravljajo prav mnogokrat katoliške dežele. Njihova Svetost je potem povabila kardinala Gotti, prefekta propagande, da mu da nekaj tozadevnih pojasnil in kardinal je to uslugo z veseljem storil, ko je navedel dejstva in številke ter tako potrdil tolažljive besede sv. Očeta. Glinljiv in krasen prizor: namestnik Kristusov in častiti kolegij kardinalov, ki iščejo tolažbe in moči ter tudi najdejo v pogovoru o misijonih v poganskih deželah tolažbo in moč. Kako nas vendar izpodbujata to dejstvo, da po svojih močeh pomagamo povečati to tolažbo.

21. sušca. Odgovor sv. Očeta na našo brzojavko se glasi:

„Grato Santo Padre auguri invia benedizione apostolica implorata S. Vostra, Sodalizio S. Pietro Claver.

Card. Merry del Val.“

(„Sv. Oče so radi sprejeli čestitke ter pošiljajo apostolski blagoslov, za katerega je prosilo Vaše blagorodje in družba svetega Petra Klaverja.

Kard. Merry del Val.“)

28. sušca. Velikonočni ponedeljek. Naša kapelica lesketa v najlepšem krasu. Prvikrat smo dobili dovoljenje, da smo smeli imeti izpostavljeno Najsvetejše od zjutraj po maši do večera po blagoslovu ter se bodo opravljale molitvene ure za zahvalo za izredno milost, da smo končno dobili to dovoljenje. Udje v Marija Sorg so združeni v molitvi z nami v isti namen pred Najsvetejšim. Da bi vendar sprejel milostljivo naše zahvale, ki prihajajo iz dna srca. Nekatero misijonske sestre, ki bivajo

pri nas kot gostje, so se tudi udeležile molitvenih ur. Tudi one hočejo z nami zahvaliti Gospoda, da se je dokončalo delo, ki nima nobenega drugega namena, kakor da praktično sodeluje pri svojem apostolskem delovanju v daljni Afriki. Popoldan me obišče Msgr. Segesser iz Lucerna ter se že veselim, da tudi njega popeljem za kratek čas v naš zemeljski raj, k nogam Zveličarja.

28. sušca. Velikonočni torek. Privatna avdiencia pri Nj. Svetosti. Izprosila sem si avdijenco, da osebno zahvalim sv. Očeta ter izrazim našo hvaležnost za dodeljeno nam dovoljenje. Čudna sreča božje previdnosti je hotela, da je bila avdiencia pri sv. Očetu v istem času, kakor nas je včeraj obiskal Zveličar v naši kapelici. Bilo je ob 10¹/₂ uri. Tokrat smo tri – majhno odposlanstvo. Točno so nas pustili naprej. Sv. Oče so bolj veseli kot navadno. Z velikansko dobrohotnostjo so sprejeli mojo zahvalo in dvakrat so izrecno poudarjali, da bi sedaj, ko imamo dovoljenje ter je obenem tudi delo v dobrem teku, delali. „Bisogna lavorare.“ Kako radi obljubimo, da hočemo delati, in sicer še z večjo vnemo kot dosedaj. Jaz pravim: „Misijoni v Afriki potrebujejo sredstev, in kaj je vendar K 205.000, ki smo jih lansko leto poslali, za toliko izdatkov in toliko potrebnih! To ni skoro nič!“ „Pa ni malo,“ pravijo sv. Oče. „Prav mnogo je. (È molto! È molto!) Kajti ta vsota je vendar največ le samo prihranjen, pritrigan novčič ubogih,“ so dejali sv. Oče. Kako dobro vendar razumejo sv. Oče naše delo, delo slabih in ubogih! – Nazadnje so blagoslovili sv. Oče nas vse in vse, ki smo jih vključili, dobrotnike, ude. Veličastno so pravili: „Naj rase in se razvija vaše delo in naj bi se našli sloji za vaše delo in blagoslov z neba naj rosi nad vas!“

Srečni in z novo močjo smo zapustili papeževe sobane. Po-hitimo k sv. Petru na grob apostola glavarja in ginjena poklekнем na ono mesto, kjer sem skoraj pred 16. leti čisto sama klečala s sklepi in ljubeznijo do misijonov, da se zahvalim za dovoljenje, ustanoviti družbo, katero so mi dali Leon XIII.

4. malega travna. Oznanjenje Marije Device. Zopet enkrat misijonar iz Afrike, in sicer dobro znani izza časov ustanovitve, P. Daubenberger, C. S. Sp., misijonar v Kiboschi. Prišel je naravnost iz misijona, in jako me veseli, da ga osebno spoznam. P. Daubenberger je tako dober, da bo danes popoldan „rimski posadki“ predaval o misijonu v Kiboschi, o ljudstvu, navadah in običajih ter bo s slikami svojega „Veraskopa“ pojasnil nejasnosti. Tudi o delu dobrih sester Dragocene Krvi, zlasti pa o naši ne-utrudljivi sotrudnici, sestri Feliciani ne more zadosti pripovedovati. Samo preneglo tečejo ure. Blag misijonar obišče še našo kapelico ter se poslovil in obljubi, da me posesti poleti v Mariji Sorg, ako mu bo le mogoče.

Zapiski družbe sv. Petra Klaverja.

Podružnica v Monakovem. Od 9.—13. malega travna je bila razstava, katero je otvoril Nj. prevzvišenost preč. gospod nadškof monakovsko-freisinski dr. pl. Bettinger. Nj. prevzvišenost je z velikim zanimanjem opazoval vse in ob slovesu podelil vsem navzočim zunanjim in podpornikom nadpastirski blagoslov.

Nj. c. kr. visokost gospa princezinja Gizela si je blagovolila ogledati razstavo v nedeljo, dne 10. malega travna. Še zadnji dan je počastila in razveselila podružnico s svojim visokim obiskom Nj. kralj. visokost gospa princezinja Arnulf v spremstvu višje dvorne mojsterice ekscelence grofice L. pl. Tauffkirchen. Nj. kralj. visokost si je ogledovala razstavo z največjim zanimanjem ter jo pohvalila, da je letos posebno številna. Tudi letos je Bog vidno blagoslovil požrtvovalnost dam, ki so posvetile svoje proste ure delu za družbo; izrekamo jim na tem mestu presrčen: Bog plačaj!

Cerkvena slavnost. Filijalka družbe sv. Petra Klaverja v Ljubljani je praznovala 24. malega travna prvokrat svečano god svoje posebne zaščitnice preblažene Device Marije Matere božje dobrega sveta v Križanski cerkvi s slovesno službo božjo. Izborno petje in vneta beseda č. g. govornika iz križarskega reda je navduševala udeležence. Udeležba je bila obilna. Iskrena zahvala in obilen blagoslov božji bodi vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da se je slavnost tako izborno vršila.

Kakšne vtise napravi potovanje po Evropi na afrikankega katehista?

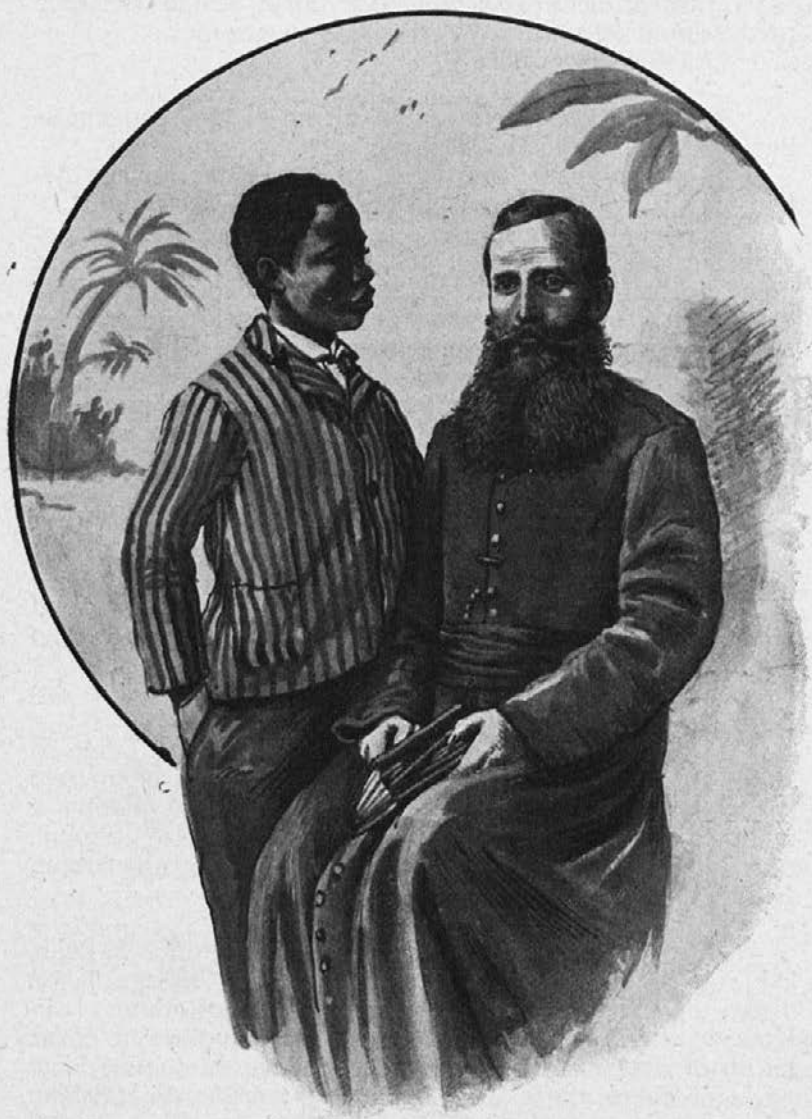
Zapisal o. Zapa, apost. prefekt na Slonovi obali.

(Konec.)

„Zagotovo ti je rešil oče življenje!“ „Gotovo, in nikdar nisem več poizkušal stopiti v dotično hišo. Živijo palmovi gozdovi! Živeljo polje, na katerem bujno prospeva janisova korenina. Stojiš panterju nasproti, tedaj znaš, da te raztrga, srečaš kačo ali gada, tedaj gotovo veš, da te zamore usmrtiti; kdo pa te bo poučil, razločevati železo smrtonosno od nesmrtonosnega?“

„Ali imajo belci tudi take nasade kakor mi?“

„Da, strašanske nasade imajo, samo janisove korenine pač ne sadijo; mnogo koruze sem videl, mnogo graha, tikve (buče), ki so mnogo večje kot naše in še mnogo in dosti

O. Zappa, apostolski prefekt na Slonovi obali in katehist Jakob.

drugih rastlin, katerih mi nimamo. Smejati sem se pa le moral, da še žive takšni ljudje na svetu, ki v svojih velikanskih nasadih samo cvetlice sadijo.“

„Cvetlice?“

„Gotovo, take cvetlice, kakršne imajo Senoni in Azabe pred svojimi hišami.“

„Ali jedo te cvetlice?“

„Ne — kaj še.“

„Zakaj jih pa potem sadijo, ali ne bi bilo pametnejše turško zrnje nasaditi?“

„Tega ne znam; pravilo se mi je, da to raditega delajo, da jih gledajo. Seveda je to strašansko smešno . . .“

„Ceste!! Vi greste svoj pot in kar naenkrat, če povzdignete oči, vidite druge ljudi, druge konje, ladje, ki se pomikajo nad vašimi glavami, stopite nekoliko naprej, vidite drugo gručo ljudi, konj, psov, ladij, ki pridejo iz zemlje ter se pod vašimi nogami pomikajo naprej.“

„So tudi pod zemljo ceste?“

„Tega še ne veste? Zares beli ljudje kopljejo kakor domači zajci dolge ceste pod zemljo, kjer je tema kakor v noči, če mesec ne sveti; tako hodijo in se vozijo dolgo, dolgo ter pridejo zopet na površje solnca gledat.“

„Zakaj pa vendar hodijo pod zemljo?“

„Ker so bregovi.“

„Ali ne morejo splezati čeznje kakor mi?“

„To že, saj so tudi ceste, ki vodijo čez bregove, pod zemljo pa so še tudi za tiste ljudi, ki hočejo pod zemljo hoditi, posebno ladje vozijo pod zemljo.“

„Mi imamo gotovo prav, če pravimo belim, da so duhovi.“

„Oj, beli ljudje so dosti različnejši od nas. Edino to še je, da jih smatram za ljudi, da dihajo, jedo in umirajo kakor mi; drugače pa si mi nismo v ničemer podobni z njimi. Bog jim je vse podaril in za nas ni ničesar prihranil. Ako bi še kdaj prišli na svet, tedaj bi se hoteli naroditi beli!“

— — — — —
 Dovolj je že tega, mislim, dragi čitatelj, dobil si pojmo, kak vtis so napravile razmere v Evropi na našega Jakca. Težko, da bi ti občutki izpadli drugače, če vpoštevamo okoliščine, v katerih je vzrastel; akoravno naše ljudstvo ne pozna turbin in dinamostrojov, vendar mu ne manjka logike. Sicer pa še ni dolgo, da je šinila ta misel na površje, da je možno z drgnjenjem napolniti železo z ognjem ter tako utelesiti moč, ki je smrtonosna vsakemu, ki se dotakne železa.

Nisem še imel sreče slišati ga obširneje govoriti o Rimu, posebno ne o svetem nadpastirju, imel je namreč posebno čast in veselje, da ga je mogel videti.

Ce ga izprašujem o tej stvari, tedaj pravi, da je bilo prevzvišeno, da ga je preveč prevzelo, da bi mogel govoriti o tem, pripovedoval pa bode, ko pride zopet k sebi.

„Smejati sem se pa le moral, da še žive takšni ljudje na svetu, ki v svojih velikanskih nasadih samo cvetlice sadijo.“

„Veliki cerkveni glavar, podzemeljski oboki, kjer sta pridigovala in krščevala svetnika Peter in Pavel, hrib, kjer je bil križan prvi, evkaliptov gozd, kjer je bil obglavljen drugi, to so reči, ki niso takšne kot druge; to niso reči, ki bi jih pripovedoval celemu svetu.“

Gotovo bo še govoril o tem in to bode tedaj, ko se snide s svojimi kristjani, z ljudmi, ki bodo imeli dobiček od tega, kar jim bode pripovedoval.

Medtem pa prosim Boga vsak dan, da bi nam dal preproste in vdane katehiste, kakršni so tisti, ki sem vam jih imel čast predstaviti. Ni velika nesreča, ako ne poznajo občudovanja vredne električne moči, ako ne znajo oddalje zemlje od solnca; samo to pričakujem od njih, da nam pomagajo temu ljudstvu vcepiti čudežna dela odrešenja, da so nam opora, da spozna to ljudstvo mesto, kjer je na milijarde lučic, katere je Bog pripravil tistim, ki mu služijo.

Katehisti! Katehisti! O da bi vendar imeli pripomočke, da bi mogli več katehistov nastavljati! To je vedno glasneje odmevajoč klic misijonarjev, katerim so domačini, kar se tiče apostolskega delovanja, neobhodna opora in pomoč. — Vsi dragi misijonski prijatelji (ljubi čitatelji), pomagajte! pomagajte misijonarjem razširjati sv. evangelij v temnem delu sveta! Letni donesek 70—100 K zadostuje za katehista. Blag dobrotnik, ki bi žrtvoval ta znesek, bi sodeloval pri zveličanju stoterih duš in dušna žetev, ki bi jo na tak način pripravil božjemu Srcu, bi našla bogato plačilo že v tem življenju, gotovo pa ne bi izostalo večno, neminljivo plačilo!

Popolni odpustek

ki ga lahko dobijo udje družbe sv. Petra Klaverja meseca malega srpana.

Dne 3. malega srpana, na praznik sv. Krvi Jezusove.

Dne 25. malega srpana, na praznik sv. apostola Jakoba.

Pogoji: Vreden prejem zakramenta sv. pokore in presv. Rešnjega Telesa, obiskanje cerkve in molitev po namenu sv. očeta za razširjanje sv. vere.

Vsak prvi torek v mesecu daruje eden vlč. misijonarjev v Afriki eno sv. mašo za žive in mrtve ude.

Ponatis člankov iz „Odmeva iz Afrike“ ni dovoljen, ponatis misijonskih pisem in poročil le z natančnim podatkom virov.